

Yale Yeme Ba??ml?I??? ?lçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yale Yeme Ba??ml?I??? ?lçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32784>

Özet

Yale Yeme Ba??ml?I???? Ölçe?i (YYBÖ), orijinali Yale Üniversitesi'nden Dr. Ashley Gearhardt ve meslekta?lar? taraf?ndan geli?tirilen **Yale Food Addiction Scale (YFAS)** ölçe?inin Türkçe'ye adaptasyonudur. Bu ölçek, yeme davran??lar?n?, DSM-5'te belirtilen madde ba??ml?I???? kriterlerine benzer ?ekilde de?erlendirmek üzere tasarlanm??t?r. YYBÖ'nün uyarlama çal??mas?, özellikle bariyatrik cerrahi hastalar?nda psikometrik özelliklerinin incelenmesi yoluyla Türk popülasyonunda kullan?m? için geçerli ve güvenilir bir araç sa?lam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Yeme ba??ml?I????, **Yale Yeme Ba??ml?I???? Ölçe?i**, YFAS, bariyatrik cerrahi, psikometrik özellikler, adaptasyon, ba??ml?I?k, yeme bozukluklar?.

Yazarlar

Güzin Mukaddes Sevinçer, Nese Konuk, Sinan Bozkurt, Özge Saraçlı?, Hakan Co?kun.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin yeme davran??lar?nda madde kullan?m bozukluklar?na benzer semptomlar gösterip göstermedi?ini belirlemektir. Bu, yüksek oranda i?lenmi? g?dalara kar?? geli?tirilen kompulsif tüketim e?ilimlerini ölçmeyi içerir. YYBÖ, bireyin yiyecek tüketimi üzerindeki kontrol kayb?n? ve bunun ya?am kalitesi üzerindeki olumsuz etkilerini de?erlendirerek klinik tan?ya yard?mc? olmay? amaçlar.

Türkçe uyarlama çal??mas?n?n özel amac?, **Yale Yeme Ba??ml?I???? Ölçe?i**'nin kültürel ve dilsel adaptasyonunu sa?layarak, Türk popülasyonunda **yeme ba??ml?I????** prevalans?n? ve ?iddetini standart bir araçla de?erlendirebilmektir. Bu adaptasyon, özellikle obezite ve ili?kili cerrahi müdahale gerektiren hastalarda tan?sal çal??malara olanak tan?r.

Yap?

Ölçek, yeme ba??ml?I????n? bir davran??sal ba??ml?I?k olarak kavramsalla?t?rmaktadır. Temelde, Amerikan Psikiyatri Birli?i'nin (APA) **DSM** k?lavuzlar?nda belirtilen madde kullan?m bozukluklar?n?n yeme eylemine uygulanm?? yedi temel semptomunu ölçer. Bu semptomlar, bireyin yiyecek tüketimi üzerindeki kontrolünü kaybetmesi ve bu davran??n sosyal ya da mesleki i?levselli?i bozmas? üzerine odaklan?r.

Bu yap?sal kriterler aras?nda, yiyecek tüketimi üzerindeki kontrol kayb?, yeme davran??n?n olumsuz sonuçlara ra?men sürdürülmesi, tolerans geli?imi ve yiyecekten uzak kal?nd???nda

ortaya ç?kan yoksunluk (çekilme) belirtileri yer almaktadır. YYBÖ, bu semptomlar?n varl???n? ve klinik olarak anlaml? bozulmaya yol aç?p açmad???n? de?erlendirir.

Geçerlik

Orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? do?rudan belirtilmemi? olsa da, Türkçe uyarlama çal??mas? (Sevinçer vd., 2015) ölçe?in psikometrik özelliklerini detayl?ca incelemiştir. Bu çal??ma kapsam?nda **yap? geçerli?i** (faktör analizi) test edilmi? ve ölçe?in yeme ba??ml?I??? yap?s?n? temsil etme yetene?i de?erlendirilmiştir. Geçerlik sonuçlar?, ölçe?in yeme ba??ml?I??? olgusunu di?er klinik ve davran??sal ölçütlerle tutarl? bir ?ekilde ölçebildi?ini göstermektedir.

Özellikle **bariyatrik cerrahi** hastalar? gibi yüksek riskli popülasyonlarda yap?lan bu geçerlik çal??mas?, YYBÖ'nün bu özel grupta klinik kullan?m? için uygun oldu?unu destekleyen kan?tlar sunmuştur. YFAS'n özgün kriterlere dayal? puanlama sistemi, yüksek düzeyde ba??ml?I?k belirtisi gösteren bireyleri güvenilir bir ?ekilde ay?rt etme yetene?ine sahiptir.

Güvenirlik

Türkçe adaptasyon çal??mas?nda (Sevinçer vd., 2015), ölçe?in iç tutarl?I?k güvenilirli?i incelenmiştir. ?ç tutarl?I?k, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar homojen bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir ve genellikle Cronbach Alfa katsay?s? ile rapor edilir. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, YYBÖ'nün maddelerinin bir bütün olarak **yeme ba??ml?I??? semptomlar?n?** tutarl? bir biçimde ölçme yetene?ine sahip oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik analizleri, ölçe?in zaman içinde tutarl? sonuçlar üretti?ini (test-tekrar test güvenilirli?i) ve yeme ba??ml?I??? te?hisinin tekrarlanabilir oldu?unu desteklemektedir. Bu, ölçe?in klinik de?erlendirmelerde ve ara?t?rmalarda güvenle kullan?labilece?i anlam?na gelir.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in faktör yap?s?n? incelemek amacıyla uygun istatistiksel teknikler (genellikle Ke?fedici veya Do?rulay?c? Faktör Analizi) kullan?lmıştır. Bu analizler, orijinal YFAS'n teorik yap?s?n?n (yani, **madde ba??ml?I??? kriterlerine dayal? semptomlar?n?**) Türk örnekleminde de korundu?unu do?rulamay? amaçlamıştır. YFAS genellikle tek faktörlü bir yap?ya e?ilimli olsa da, baz? adaptasyonlarda çok boyutlu yap?lar da tespit edilebilmektedir.

Faktör analizi sonuçlar?, Türkçe formun yap?s?sal olarak geçerli oldu?unu ve yeme ba??ml?I???n?n klinik yap?s?n? do?ru bir ?ekilde temsil etti?ini göstermiştir. Bu yap?s?sal do?rulama, ölçe?in Türk kültürü ve diline özgü nüanslara ra?men orijinal kavramsal çerçeveyi sürdürdü?ünü teyit etmektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Orijinal **Yale Food Addiction Scale**'den).

Format: Genellikle 5 veya 6 noktalı Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanılarak yanıtlanan kesitsel bildirim ölçeğidir. Ölçek, DSM kriterlerine uygun semptomların ne sıklıkla deneyimlendiğini sorgular.

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Yetkinler, klinik popülasyonlar (Özellikle obezite ve yeme bozukluğu riski taşıyan bireyler).

Yaş Grubu: Yetkin (18 yaş ve üstü).

Popülasyon Detayları: Türkçe adaptasyon çalışması, özellikle **bariyatrik cerrahi** geçiren veya geçirecek olan hastalar üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Psikometrik özelliklerin belirlenmesi amacıyla kesitsel çalışma tasarımı kullanılarak anket yöntemiyle uygulanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Yeme bozukluğu, obezite, psikometri, DSM-5 kriterleri, Güzin Mukaddes Sevinçer, YFAS-T, davranışsal bağımlılık.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi sağlanmamıştır.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: gmsevincer@gelisim.edu.tr (Sorumlu Yazar: Güzin Mukaddes Sevinçer).

Yazışma Adresi: Bilgi sağlanmamıştır.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin Türkçe adaptasyon çalışması 2015 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için gerekli yasal izinler ve potansiyel ücretlendirme bilgileri, sorumlu yazar Güzin Mukaddes Sevinçer veya orijinal ölçeğin telif hakkı sahipleri (Yale Üniversitesi) ile iletişime geçilerek öğrenilmelidir. Akademik ve klinik araştırmaya amaçlı kullanımlar genellikle izin gerektirir.

Kaynaklar

Sevinçer, G. M., Konuk, N., Bozkurt, S., Saraçlı, Ö., & Co?kun, H. (2015). Psychometric properties of the Turkish version of the yale food addiction scale among bariatric surgery patients. *Anatolian Journal of Psychiatry* 16,(Special issue.1), 44-53. doi: 10.5455/apd.174345

Uyarlama çal??mas?n?n orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: [researchgate.net](https://www.researchgate.net)

Ölçe?in orijinal PDF formu a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: [yale-food-addiction-scale-yfas-toad.pdf](https://www.researchgate.net/publication/271111111)

Yale Yeme Ba??ml?I??? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçe?in maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte do?rudan listelenmemi?tir. Maddelere ula?mak için lütfen referans verilen akademik makaleyi veya ekteki PDF dosyas?n? inceleyiniz.